

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:
za celo leto Din 90.—
za pol leta Din 45.—CENE PO POŠTI:
za četrt leta Din 22.50
za en mesec Din 7.50

V upravi stane mesečno Din 7.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Nova ponudba posojila.

Belgrad, 17. maja. (Izv.) Sinoči se je pripeljal v Belgrad Berth News, ravnatelj newyorške banke Bertram, ki je pooblaščen, da se z našo vlado pogaja glede posojila 100 milijonov dolarjev. Pogoji te banke so precej ugodni. Emisijski kurs je 87,

procentna mera 7 odstotkov. Amortizacija posojila bi se izvršila tekom 25—40 let. Banka ne zahteva nobenih garancij glede najetja novega posojila z naše strani. Zahteva pa nekatere koncesije pri naših monopolih.

Pri našem zavezniku.

Ako sem s kom v trgovskem družabništvu ali celo v zvezi na življenje in smrt, imam ne samo pravico, ampak celo dolžnost, da se zanimam za vse njegove razmere, tudi notranje, družinske. Tak je slučaj med našo državo in Rumunijo. Proti zvezi z Rumunijo smo iz vsega početka izražali svoje pomisleke, ker nas ta zveza spravlja v nasprotje z največjo bratsko slovensko državo — Rusijo, brez katere ostanejo vse druge slovenske državne tvorbe kakor ladje brez krmila na viharjem morju. Ne glede na ta temeljni zunanje-politični razlog nam pa zveza z Rumunijo pod sedanjim režimom nikakor ne more biti po godu. Tam vlada danes najgolejši absolutizem s centralističnimi težnjami na znotraj, z imperialističnimi na zunaj. Na krmilu je staroliberalna kapitalistična skupina politične porodice, ki smatra oblast za svoje dedno pravo. Ta klika in krona delata tesno združeni pod enim klobukom. To se najbolj vidi že iz tega, da je kralj koncem minulega leta poveril vlado Bratianu, dasi je imela njegova stranka v zadnjem parlamentu samo deset poslancev. A ko je opozicija slovesno odklonila priznanje novoizvoljene konstituante, v kateri so si liberalci po nezasišanih volivnih nasiljih in sleparijah priborili večino, je kralj novoizvoljeni parlament enostavno poslal domov in mu določil počitnice baje prav do jeseni.

Ob takih razmerah je ob sebi umljivo, da se mora v Rumuniji na eni strani razvijati brezmejna korupcija, na drugi pa nevarno nezadovoljstvo in ogorčenje. Dejansko je temu tudi tako. Vsi široki sloji rumunskega ljudstva: kmetje, delavci in obrtniki in razen tega vsa demokratično in socialistično čuteča inteligenca, ki se deli na Jorgovo, Take Jonesovo in Avarescovo skupino — vse to je danes v najstrožji opoziciji proti vladi in čisto izrečno tudi proti kroni. Nespravljivi nasprotniki sedanjega absolutistično-centralističnega režima so tudi rumunski nacionalisti na Sedmograški, ki se boje za svojo kulturo in se z vsemi štirimi branijo starorumunskega državnega sistema zahtevajoč avtonomijo. A pomisliti moramo, da so se ti Rumuni cel vek borili proti Mažarom in za zedinjenje z Rumunijo ter doprinali v tem boju nepopisne moralne in gnotne, pa tudi krvne žrtve. Imeti morajo pač tehtne razloge, da se sedaj tako boje tesneje notranje zveze z Rumunijo. Ti razlogi so obseženi v eni sami besedi: strah pred balkanizmom.

Še značilnejše je razmerje med Rumunijo in Besarabijo. Tam je dejansko rumunsko prebivalstvo v znatni večini. Toda pod rumunskim režimom je med tem prebivalstvom toliko nezadovoljstva, da so čutili rumunski oblastniki potrebo, da proglase obsedno stanje. Rumunska oblast se vzdržuje s pravo grozovlado. Doslej so ustrelili nad 10.000 rumunskih kmetov, ker so jih dolžili boljše življenja. Z Rusi si oblasti ne upajo tako kruto postopati, ker se boje Rusije. Zelo značilne za tamkajšnje razmere je, da se je besarabsko dišavstvo nedavno obrnilo za odpomoč na internacionalni forum.

Notranje-politični razvoj v novi Rumuniji je bil v kratkem ta-le: Pri prvih volitvah, ki so se vršile dve leti po vojni, so rumunski volivci staroliberalno Bratianovo skupino, ki je hotela in vodila vojno, takorekoč zbrisali s površja zemlje. Na vlado so prišli sedmograški nacionalisti (avtonomisti) in rumunski kmetje (socialno in politično radikalna stranka). Ti dve skupini sta pa bili dvoru preradikalni; parlament je bil preko noči razpuščen in razpisane nove volitve, ki so se vršile spomladi leta 1921. Zmagal je z ogromno večino med ljudstvom izredno priljubljeni general Avarescu, ki je tudi sestavil vlado. Toda Avarescu je kot vodja vlade ljudske mase zelo razočaral, ker ni znal ničesar storiti za izboljšanje obupnih gospo-

darskih razmer, ki tlačijo ljudstvo. Na drugi strani se je pa njegova vlada zamerila dvoru s svojim revolucionarnim stališčem. Decembra 1921 je izšel kraljev ukaz o razpustu kabineta. Vlado je prevzel Take Jonescu, a že čez 14 dni je kralj pozval na njegovo mesto starega liberalca Bratianu, čegar skupina je imela v parlamentu samo 10 poslancev.

Vihar, ki ga je to imenovanje povzročilo v celokupni rumunski politični javnosti, ni omajal ne liberalcev ne dvora. Za marec tekočega leta so se razpisale volitve, ki so jih liberalni oblastniki vodili tako, da je liberalna stranka zmagala s tako ogromno večino, da so bili sami liberalci presenečeni. Od 360 mandatov so dobili liberalci, ki so jih imeli v prejšnjem parlamentu 10, celih 240! Kmetška stranka je dobila 40, sedmograški nacionalisti 30, Jorgova in Take Jonescova skupina 2, Avarescova skupina, ki je imela preje 200 mandatov, 8, Nemci 10, socialisti 1, komunisti nobenega mandata. Prva posledica tega izida je bila, da se je opozicija sklenila kakor en mož in poslala kralju izjavo, da »novoizvoljenega« — dejansko izsiljenega in prisleparjenega — parlamenta ne priznava in da že v naprej odklanja vse njegove sklepe kot nezakonite. A novi parlament je določen kot konstituanta, ki naj izdela in sklene prvo ustavo za Veliko Rumunijo. Vsi dokazi o volivnih sleparijah in nasiljih in vsi protesti v novootvorjeni skupščini niso nič zalegli. Bratianova družba je pokazala, da hoče ohraniti oblast za vsako ceno. Nato je opozicija končno javno pokazala parlamentu hrbet, narkar je kralj zasedanje enostavno odgodil, pri čemer mu je odsotnost predsednika Bratianu zaradi genovske konference prišla ravno prav. Ta položaj upajo vladni oblastniki vleči do jeseni v nadi, da se v tem duhovi pomire in uklonijo. V nasprotnem slučaju pa odkrito groze s silo.

Toda opozicija se čuti močno in je neizprosno bojevit. Kmetje so si napisali na prapor geslo: Proti liberalni reakciji in proti diktaturi zlatega teleta! — Sedmograški nacionalci kličejo: »V boj za evropstvo proti orientalizmu, doli z bukareškim centralizmom!« Tem geslom nasproti dvigajo liberalci svoj klic: »Doli s sedmograškim pokrajinstvom! Za enotno Veliko Rumunijo!«

Kdo bo zmagal? Brez dvoma prej ali slej ljudstvo. Za nas ostane dejstvo, da smo sklenili zvezo z najreakcionarnejšim režimom v Evropi in da se v tej zvezi tudi prav na ta režim opiramo in ga od svoje strani podpiramo. Temu se pa ni čuditi, ker je naš sedanji režim rumunskemu zgodovinsko in bistveno soroden, kar vsak na prvi pogled spozna. Tudi učinki so malone isti v obeh deželah.

Naše ljudstvo ima torej tudi iz notranje-političnih razlogov najmočnejši razlog, da sedanjo zvezo z Rumunijo najodločnejše odklanja.

Pogajanja z Italijo.

Belgrad, 17. maja. (Izv.) Na zadnjem sestanku naših in italijanskih delegatov so italijanski zastopniki izjavili, da je Italija pod gotovimi pogoji takoj pripravljena evakuirati Baroš. Njihove pogoje pa je dr. Krstelj odbil, češ, da nam Baroš brezpogojno pripada in se pri tem skliceval tudi na Storzino pismo. Glede Zadra so italijanski delegati predložili nov načrt. Okrog Zadra naj bi se tvorilo nekako za promet svobodno ozemlje, da bi prebivalci Zadra lahko odvažali svoje izdelke. Naša vlada je s tem načrtom baje zadovoljna.

POTRES V SRBIJI.

Belgrad, 17. maja. (Izv.) V okolici Belgrada, posebno v bližini Lazarevca, Kolobar in Arangjelovca so se pojavili novi potresi, ki pa niso povzročili veliko škoda. Zrušilo se je samo par starih stavb. Človeških žrtev ni bilo.

Ministri pred sodišče.

Zakon o ministrski odgovornosti.

Belgrad, 16. maja. (Izv.) Zakonodajni odbor je na svoji današnji seji razpravljal o poročilu glede zakonskega predloga o odgovornosti ministrov. Kot podlaga za ta zakonski načrt se je vzel stari srbski zakon o odgovornosti ministrov. Popravki in dopolnila so se vzela v ta novi načrt zaradi večje jasnosti in bolj preciznega izražanja posameznih določb. Poročilo poslancev Mogovčevića naglašajo, da se ministri, ako so se pregrešili zoper zakon, nahajajo po tem zakonskem načrtu v veliko težjem položaju kot ostali državljani. Kralj toliko časa ne more pomilostiti obsojenega ministra, dokler ne dobi od narodne skupščine za to potrebnega dovoljenja. Odbor je izpremenil § 68 in določil, da mora najmanj 50 poslancev staviti predlog, da se minister obtoži, namesto predlagane tretjine števila poslancev. Skupščina odloča o izročitvi ministra s tajnim glasovanjem. Po § 21 se določijo sodišče osmih sodnikov kasacijskega sodišča in šestih članov državnega sveta. Predsednik kasacijskega sodišča je predsednik državnega sodišča. Po § 36 odločuje narodna skupščina z večino glasov, ali se da kralju možnost amnestirati obsojenega ministra.

Poslanec dr. Šimrak (Jugoslovanski klub) je zahteval, naj se minister ne zagovarja samo zaradi kršitve ustave in zakonov, ampak tudi zaradi kršenja državnih interesov. Zaradi sklepanja neugodnega posojila in vojne napovedi ni govora o kazni niti v ustavi niti v zakonu, in vendar bi to utegnulo biti katastrofalno za državo. Govornik je proti določbi, ki dovoljuje kralju, da more ministra publjno staviti pod obtožbo, in pravi, da se s tem uvaja kraljevski osebni režim, dočim je narodna skupščina potemtakem navezana le na omejeno možnost obsoditi ministra. Zahteval je, naj se v državno sodišče izvolijo politično izkušeni možje iz parlamentarnih krogov. Govornik je izjavil, da ne bo glasoval za

predlog, ako zbornica ne sprejme njegovih predlogov. — Zemljoradnik Voja Lazić je izjavil, da se njegov klub v načelu ne strinja s predlaganim zakonom. — Minister za izenačenje zakonov Trifković je odgovorjal na razne pomisleke predgovornikov. Dejal je, da minister, ki krši ustavo ali državni zakon, krši tudi državne interese. — Socialist Kristan je nato izjavil, da bo glasoval proti zakonu. Govoril je proti določbi, po kateri je treba 50 poslancev, da se minister obtoži. Na ta način se odgovornost ministrov takorekoč zmanjša. Obračala se je proti določbi, po kateri ima kralj pravico obtožiti ministre. Ta določba diši po absolutizmu. S tem zakonom je obtožba ministrov v nar. skupščini na vse moč in nemožne načine zabarikadirana, in kralj kot neodgovoren činitelj more tožiti in pomiloščati, kakor se mu zljubi. — Radikalec Ljuba Jovanović je govoril proti izvajanju opozicije. Zanimal je, da v Srbiji ni bilo svobode. Morda je bil narod onstran Save in Donave kulturno bolj napreden, toda večjih svobodčin kakor v Srbiji ni užival (danes seveda je drugače!). Moralo bi se pravzaprav vprašati, ali ni do gotove meje riskantno in ali se ne gre predaleč, ako sedaj dovolimo vsem iste svobode, ki jih sedaj uživa del našega naroda. (Protesti in nemir pri Jugoslovanskem klubu.) — Republikanec Gjonović je dejal, da je danes pri nas veliko manj svobode, kakor pred vojno v Srbiji. (To je povedal Srbin in ne kak slovenski nezadovoljnejši Ur.) Glasoval bo proti predlogu. — Zemljoradnik Moskovljević je podkrepil izvajanja poslancev Lazića, narkar je zakonodajni odbor glasoval v načelu o zakonskem načrtu glede odgovornosti ministrov. Predlog je bil sprejet s 13 proti 7 glasovom, narkar je bila seja zaključena. — Prihodnja seja jutri. Na dnevnem redu je podrobna debata.

Amerika ne pojde v Haag.

Genova, 16. maja. (Izv.) V odgovoru ameriške note glede sodelovanja na konferenci strokovnjakov v Haagu se naglašajo veliko zanimanje za vse ukrepe, ki se nanašajo na obnovo gospodarskega življenja v Rusiji. Vlada Zedinjenih držav pa ne more smatrati udeležbe na teh pogajanjih za koristne, ker je ta komisija strokovnjakov le nadaljevanje genovske konference, toda pod drugim imenom in ker se bo imela boriti s težkočami, ako Rusi ne izpremenijo svojega stališča, o katerem govori nji-

hova spomenica z dne 11. t. m.

Genova, 16. maja. (Izv.) Ameriška nota je v vseh krogih konference povzročila veliko razočaranje. Z angleške strani se izjavlja, da se ne da tajiti, da pomenja ameriška nota odklonitev. Vsekakor pa pušča sklepnih stavek vrata odprta in zahteva naravnost novih izjav, ki morda utegnajo dovesti do novih sklepov. Iz tega se vidi, da je odgovor potreben in zaželjena pojasnila se bodo v kratkem poslala v Washington v imenu genovske konference.

Ruski predlogi se priznavajo.

Genova, 16. maja. Danes je predsednik De Facta na seji politične podkomisije podal ruski delegaciji zaključne predloge. Čičerin je zahteval in dobil razna pojasnila. Končno je prosil, da se mu dovoli za odgovor rok 24 ur. Ta predlog je bil sprejet, narkar se je seja odgodila do jutri.

Barthou in Jaspar se seje nista udeležila, dasi je Barthou dobil iz Pariza brzojavno obvestilo, da se je udeležil.

Po splošnem mnenju nota v bistvu priznava ruske predloge, kar je zasluga Lloyd Georgevega prizadevanja. Ruski odgovor se pričakuje z veliko napetostjo.

Autonomistični blok.

Zagreb, 17. maja. (Izv.) Dopisnik »Jutarnjega Lista« poroča iz Belgrada: Dr. Korošec, ki se je zadnje dni mudil v Bosni in v Sloveniji, se je vrnil v Belgrad. Njegovo potovanje je bilo v zvezi z osnovanjem avtonomističnega bloka. Dr. Korošec misli, da bodo muslimani pristopili v ta blok, če bo dr. Spaho dobil od glavne skupščine jugoslovanske muslimanske organizacije, ki se vrši 15. junija, zaupnico. Avtonomistični blok bo v slučaju razpada sedanje koalicije z radikali sestavil volivno vlado. Dr. Korošec je mnenja, da je kriza v vladi neizogibna. — Dopisnik se je o tej zadevi razgovarjal tudi z nekim uglednim članom muslimanske organizacije, ki se mudi v Belgradu. Ta mu je izjavil, da si ne more misliti, kako je prišel dr. Korošec do te verzije, kajti jugoslovanska muslimanska organizacija se po svoji koncepciji bolj približuje Hrvatskemu bloku, kakor pa bloku avtonomistov. (Da bo potreba sestaviti avtonomistični ali bolje rečeno proticentralistični blok, je jasno. Vse drugo v teh poročilih je — kombinacija.)

Saja parlamenta.

Belgrad, 17. maja. (Izv.) Na včerajšnji seji parlamenta je predsednik dr. Ribar javil, da zahteva pravosodni minister izročitev sledečih poslancev sodišču: Ante Franič, dr. Janka Šimraka, Kerubina Segvića in Mirka Košutića. — Nato so ministri odgovorili na razna vprašanja, na kar je bil določen dnevni red današnje seje, ki se vrši popoldne ob 4. uri. a dnevnem redu je izvolitev 9 članov za pretes zakona o srezih, 5 članov za preiskavo glede decembarskih dogodkov, razprava o zakonu o državnem računovodstvu, o vrhovni kontroli, o volivnih listah in drugo.

Današnja predborza.

Zagreb, 17. maja. (Izv.) Pešta 34.75, Berlin 97—98, Italija 14.60, London 12.25, New York 280, dolarji 274, Pariz 25, Dunaj 2.96.

Zürich, 17. maja. (Izv.) Berlin 1.81, Holandsko 202.40, New York 522.50, London 23.24, Pariz 47.80, Italija 27.55, Praga 10, Pešta 0.68, Zagreb 1.91, Sofija 3.85, Varšava 0.13, n. a. K 0.055, Dunaj 0.055.

Divjanje demokratskih jugofašistov proti slovenskim akademikom.

Nekaj nečuvnega se je zgodilo danes v Mestnem domu, od strani dalmatinskih demokratskih akademikov (javnost žal po njih sodi in obsoja vse dalmatinsko dijaštvo).

Žalostni incident se je zgodil danes na občnem zboru »Podpornega društva jugoslovanskih akademikov«. Kakor že znano, uporabljajo demokrati že od početka tega društva vsa mogoča sredstva, da podvržejo to institucijo celokupnega jugoslovanskega visokošolskega dijaštva Ljubljane izključno svoji volji, ali pa, da je razbijejo. Opetovano so hoteli izriniti iz društva bogoslovce, sami pa mobilizirali vse buržujske dijake, ki podpre prav nič ne potrebujejo in se brigajo za PDJA le ob času občnih zborov, ko hočejo revnejšim, na društvu res krvavo interesiranim tovarišem »naturati« svojo voljo. Razume se, da so med njimi prvi že omenjeni fašisti, ki jih Ljubljana zadostno pozna s ceste in javnih lokalov kot »mirne in revne« akademike. Zadnji čas so demokrati vrinili v društvo še okoli 150 Wranglovcev, za katere vlada PDJA sploh ne daje kredita; saj je javna tajnost dejstvo, da dobivajo od države na roko (torej izven PDJA) večje podpore kakor naši domači sinovi preko PDJA; kljub temu, kakor rečeno, jih je PDJA protipostavno podpiralo in so ga ti gostje obremenili tako, da grozi izguba društvenih ugodnosti našim lastnim državljanom. Zato je v interesu ohranitve društva, z namenom, da od naših revnih akademikov odv-

ne katastrofo, neki akademik predlagal, naj se dovoljujejo ugodnosti društva le onim, za katere je kredit predviden. Sedaj se je zgodilo nečuvno: Dalmatinska demokratska »rasica« je s kričanjem onemogočila predlagatelju besedo; čule so se besede »avstrijanština«, »izrode van«, »izrode napolje« in podobno. Predsednik se je pri tem zadržal popolnoma pasivno. Tekom nadaljnjega so fašisti obkolili govornika in ga dejansko insultirali, a prišlo je še hujše: Ko so naši fantje hoteli varovati tovariša pred brahijalno silo podivjancev, so začeli ti s palicami udrihati po naših mirnih neoboroženih fantih, ki proti gostom (lepi gostje!) niso hoteli biti nasilni in so se omejili le na defenzivo; ne dovolj tega: začeli so mlatiti s stoli po glavah in stole kupoma metali na naše, na odru je nekdo ustrelil z revolverjem v gručo naših. Pri tem so se čuli kriki: »Izrode van« itd., rinili so naše fante ven.

Govornik je padel v nezavest, a naš poročevalec ni mogel natančneje ugotoviti njegovega stanja; od strahu pač fant močne telesne konstitucije ni padel v nezavest, zato smo radovedni na zdravniški izvid.

Nadaljnji razvoj nas ne zanima; zadosti je da vemo mi in ve naše ljudstvo, kako ravnajo naši »mili gostje« in »bratje« med nami. Naše ljudstvo jim bo dalo lahko primeren odgovor, da se bodo prepričali, da v Sloveniji s streljanjem ne bo šlo.

Proračun železnic.

Belgrad, 16. maja. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je načeloma sprejel predlog o povišanju proračuna prometnega ministrstva. Prometni minister Stanič je včeraj konferiral z načelnikom proračunskega oddelka v finančnem ministrstvu dr. Jovanovićem. Na tej konferenci sta se načeloma sporazumela. Predvsem sta ugotovila, da se v tem povišanem proračunu prometnega ministrstva dajo doseči nekateri prihranki, v prvi vrsti, ako se popravi napačno sestavljen proračun stvarnih izdatkov, kar bi znašalo okrog 100 milijonov dinarjev. Poleg tega se da v rednem proračunu črtati 700 milijonov dinarjev in za to vsoto najti kritje v posojilih ali drugih virih, ker imajo vse te postavke značaj investicij. Zaradi tega bi redni proračun znašal 1200 milijonov dinarjev. Ako se železniški tarifi zvišajo za 50%, se dohodki zvišajo za 400 milijonov dinarjev. Ako pristane finančni minister na to, se sporazum predloži tudi finančnemu odboru.

AMERIKA IN SOVJETSKA RUSIJA.

Washington, 16. maja. (Izv.) Senator Borah je v resoluciji, ki jo je stavil v senatu, zahteval, naj se prizna sovjetska Rusija.

ZA GLADUJOČE V DALMACIJI.

Belgrad, 17. maja. (Izv.) Ministrstvo za socialno politiko je ponovno zaprosilo za kredit za podporo pasivnim krajem v Dalmaciji.

Politični dogodki.

+ Boj za provizijo. Vsi jugoslovanski listi se pečajo s sumljivo dolgimi pogajanji o zunanjem posojilu ter to cincanje spravljajo v zvezo s provizijami. Celotno »Slovenski Narod« poroča včeraj iz Belgrada: »Med vlado in Blerovo skupino je zlasti sporno vprašanje provizije.« Tudi belgrajski listi poročajo o tem. Isto smo v svojih belgrajskih poročilih navedli li. To pa »Jutru« ni všeč. Zato se danes norčuje ter pravi, da so tudi klerikalec deležni take provizije ter omenja pri tem »Novi čas«. Mi pa pravimo, da se na take stvari premalo zastopimo, ker nismo nikdar kupčevali z goriškim krompirjem, banaško mastjo in koroškim svincom. Na te stvari se zastopijo drugi precej bolje, zato tudi poročilo o provizijah naša javnost absolutno verjame. Saj za provizijo je vseeno, ali je dana v ameriškem posojilu ali v koroškem svinu...

+ »Ali smo sploh še v pravni državi?« Današnje »Jutro« ima enkrat prav. V uvodnem članku se bere tudi to le vprašanje: »Ljudstvo izprašuje, če smo sploh še v pravni državi.« Resnica.

+ Jugoslavija je srečna država. Ne samo v Dalmaciji, tudi v Črni gori vlada huda lakota. Ljudje se hranijo ponekod celo s travo. Draginja je silna, zaslužka nikjer, poleg tega pa primanjkuje v celi deželi najpotrebnejših hranil kot: krompir, moka, koruza itd. In to v kljub temu, da je vlada vedela že v jeseni, da grozi Dalmaciji in Črni gori ter nekaterim drugim krajem prehranjevalna katastrofa. A pri nas se gospodje prav nič ne zavedajo, da je prvi in glavni smoter države, nuditi državljanom kar največ mogoče socialne blaginje. Država je po pojmovanju centralistov zato na svetu, da redi izvestno število mogotcev. In potem preganja porodica še proti-

državne elemente, ki jih sama neprestano poraja! Vsaka država pa, ki ni kos svoje-mu glavnemu smotru, je v nevarnosti. Preokrenitev državne barke je radi države same nujno potrebna.

Dnevni dogodki.

— Usoda zaprtih komunističnih poslancev. Ze svoj čas smo dovolj poročali, kako nečloveško se je postopalo s komunističnimi poslanci v preiskovalnem zaporu, dokler ni došlo do razprave in obsodbe. Zaprti poslanci komunisti: Filip Filipović, Nikola Kovačević in Jurij Šalaj so sedaj kot bolniki premeščeni iz belgrajske ječe v bolnico, kjer so jih nastanili v pritličju skupno s sifilitičnimi, na trahomu obolelimi lopovi. Prvi škandal je to, da se bolniki raznih bolezni mešajo, ali še večji škandal je dejstvo, da se politični obojenci spravljajo skupaj in z njimi enako postopa kot z razbojniki in največjimi lopovi. Ako je enkrat uprava belgrajske ječe dala prepeljati zgoraj omenjene komunistične poslance z zapora v bolnico, so gotovo zapisani smrti in bodo postali žrtev nasilnega režima.

— Novi vozni red stopi na naših železnicah v veljavo 1. junija. Posebno važne spremembe so na koroški progi, kjer se uvedejo zopet brzovlaki iz Madžarske na Južno Tirolsko. Iz Maribora proti Tirolski bo vozil brzovlak ob 2.30 ponoči ter se bo vračal ob 3.10 ponoči. Brzovlaki bodo obstali na naših postajah le v Mariboru (na obeh kolodvorih), v Dravogradu in Prevaljah. Budimpeštanski vlak bo vozil iz Maribora ob 4. uri proti Kaniži in ob 7.28 iz Kaniže, a bo obstal le v Ptuj, Ormožu, Čakovcu in Kotoribi.

— Poziv zasebnim nameščencem. Uradništvo Strojnih tovarov in livaren v Ljubljani je dne 3. t. m. zaprosilo za zvišanje službenih prejemkov. V odgovor na to prošnjo je podjetje več uradnikom odpovedalo službo in žuga, da bo odpovedi nadaljevalo. Podjetje pritiska zlasti na one, ki imajo službeno stanovanje. Vsled tega nasilja proglašajo podpisana organizacija pri podjetjih Tönnies, Zabkar in Samassa v Ljubljani za poro službenih mest ter pozivlja vse zasebne nameščence, da se iz solidarnosti in kolegialnosti do prizadetih stanovskih tovarišev in tovaršic omenjenim podjetjem ne ponudijo v službo, niti ponudenege mesta ne sprejmejo, dokler se spor med podjetjem in uradništvom ugodno ne reši. Obenem se naprošajo vse sorodne stanovske organizacije, da postopajo v enakem smislu. — Društvo zasebnih nameščencev v Ljubljani: Iv. Hiter, s.r., predsednik, Fr. Skobl s. r., tajnik.

— Čita Habsburška v Madridu. So-proga pokojnega Karla Habsburškega, Čita, je 13. t. m. z otroci odpotovala iz Funchala v Madrid, kjer se naseli.

— Veliko zdravilišče za jetične delavce so te dni otvorili v Prosečnicah na srednjem Češkem. Zgradba zdravilišča je stala doslej 6 milijonov čsl. kron, za notranjo opremo in druge potreščine je pa treba še nadaljnjih 4 milijonov kron. Gradbena dela so trajala nad pet let. Celokupno zemljišče zavoda meri 165.000 m². Cena za oskrbo bolnikov enotna in znaša 40 K čsl za dan in osebo.

— Konec tobačne karte v Avstriji. S 1. julijem se v Avstriji odpravijo tobačne karte in bo prodaja tobaka prosta.

— Savinkov aretiran. Genovska policija je aretirala protiboljševskega agitatorja Savinkova.

— Tatvina v vlaku. Delavcu Ivanu Francina iz Dolnje Stubice je bil med vožnjo od Zidanega mosta do Ljubljane ukraden lesen kovčeg, poln obleke in perila.

— Vlomi po deželi. V stanovanje Windischgraetzovega viničarja Kleideniča v Kačjaku, okraj Konjice, je vlomil neznan storilec in odnesel razne moške in ženske obleke v vrednosti 12.000 K. — V Horjulu je bilo vlomljeno v kočo Jere Stanovnik in odnešene obleke in jestvin za 2000 K.

— Žensko vprašanje na Angleškem. Glasom šteta 1. 1921. je na Angleškem 1.702.802 žensk več nego moških. Na vsakih 1000 moških med 21. in 45. letom pride po 1200 do 1300 žensk. Vsega vkup je 1.200.000 za možitev zrelih žensk, ki bodo morale ostati brez moža. To nesorazmerje med številom moških in žensk je obstajalo na Angleškem že pred vojno, dasi ne v toliki meri. V socialnem oziru se to nesorazmerje javlja v naslednjih številkah: Žensk, ki si samostojno služijo svoj kruh je bilo pred vojno 5.966.000; med vojno pa se je to število zvišalo na 7.310.000.

— Mezno gibanje v poljski tekstilni industriji. Poljski delavci tekstilne industrije so nastopili mezno gibanje, zahtevajoč 50 odstotkov povišanja plač. Delodajalci so na njihove zahteve odgovorili, da so pripravljene zvišati delavstvu plače za 21 odstotkov, ki bi stopili v veljavo šele čez dva meseca. Delavstvo je to ponudbo odločno odbilo. Ministrstvo za javna dela posreduje. Preteklega torka so se vršila pogajanja pod vodstvom zastopnika iz tega ministrstva med delavstvom in podjetniki, ki pa so ostala brezuspešna.

— Podkupovanje vojaka. Dne 12. majnika ob pol 6. je prišel k vojaku, kateri je stražil na Ljubljanskem polju topove Popovičev uslužbenec Josip Oblak, ki je vojaku-stražarju pripovedoval, da so neki neznan mu ključavničarji te dni dali vojaku-stražarju 200 K in so nato odnesli približno 100 kg medu. Oblak je stražarju dal 10 dinarjev rekoč, naj mu dovoli pobirati med, toda vojak je štrikrat ustrelil v zrak, nakar je prišel poveljnik straže, kateremu je stražar povedal, da ga je skušal Oblak podkupiti in mu je izročil 10 Din, katere mu je bil Oblak dal. Poveljnik je Oblaku precej vrnil 10 Din in ga odpeljal v komando mesta. Oblak je bil izročen sodišču.

— Bogoskrunstvo. V noči od 2. na 3. t. m. so neznani bogokletneži izvršili na Lokah dve grdi bogokletski dejanji, kateri sta pošteno predivalstvo zelo razburili. Ob cesti na Lokah je zločinska roka snela s križa, kateri je lastnina Alojzija Kluczevska, Krista, katerega so našli nepoko-jovanega položnega pri križu na tla. V isti noči so zločinci odstranili razpelo, ki je lastnina Franca Drnovška in so je vrgli v potok Medijo. Kristu je bila odbita desna roka in leva noga. Solski otroci so je našli leže v potoku v Podkrajju in jih izročili lastniku Drnovšku.

Iz trboveljskih revirjev.

Trbovlje. »Neodvisni« prireajo skoro vsaki dan shode in takozvane diskusije, na katerih se vsemogoče govori, samo nobe-den teh govornikov ne spravi kaj pametnega na dan. Taki shodi oziroma diskusije trpijo po 3 do 4 ure, a delavstvo, ki vztraja do konca nazadnje ne vé, ali je na vsem govoričenju kaj resnice, ali je to samo otročarija. Kdor je pa količjak resen, pa sploh

ne more dolgo poslušati takega kvasenja. Sploh bi ob tej priliki tudi opomnili vse dotične, ki tako radi markirajo »governike«, da naj malo pazijo na dostojne izraze — akoravno smo v Trbovljah, kjer se marsikaj lahko reče. Prosili bi, da se enaki naslovi na oženjeno delavstvo, kot so se v nedeljo izustili, v prihodnje ne ponavljajo. Dostojnost je tudi za »neodvisne« — potrebna.

Ljubljanski dogodki.

lj Umrl je danes ponoči knjigovodja, tvrdke Mikuš g. Vekoslav Vidic. Pogreb bo jutri ob 3/4 6. uro popoldne iz hiše žalosti Sv. Jakoba trg 8. N. p. v m. — Naše sožalje.

lj Mladinski dom na Kodeljevem. V soboto 20. t. m. uprizori Mladinski dom v društvenem domu na Viču humoristično burko: »Brez županovega dovoljenja«. Začetek ob 8. uri zvečer — po šmarnicah. Mladinoljubi dobrodošli!

lj V prid gladojučim bratom v Rusiji vprizori Dramatični odsek invalidskega doma v Ljubljani v četrtek dne 25. maja t. l. ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani dramo v treh dejanjih »Revolucijska svatba«. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikah Sever v Selenburgovi ulici ter pri blagajni eno uro pred predstavo. Z ozirom na dobrotvorni namen prireditve se p. n. občinstvo vlnudno vabi za čimobilnejšo udeležbo.

lj Češnje na ljubljanskem trgu so bile včeraj po 80 kron.

lj Tedenski zdravstveni izkaz. Od 7. do 13. t. m. se je rodilo 31 otrok (14 m in 17 ž), med njimi sta bila dva mrtvorojenčka. Umrlo pa je 15 oseb (3 m in 12 ž), od teh je bilo 7 tujecev. Od nalezljivih bolezni sta bila prijavljena 1 slučaj škrlatinke in 1 slučaj trebušnega legarja.

lj Vlom v podstrešju. Profesorju Juvanciču na Gosposvetski cesti 14 je neznan tat vlomil v kovčeg na podstrešju in odnesel iz njega razne obleke v vrednosti 17.000 K.

lj Izgon. Iz ljubljanskega policijskega okoliša je za dobo petih let izgnana 29 letna Mira Mohorič, nepoboljšljiva tajna prostitutka in tatnica.

lj Pogreša se 52 letni delavec Jožef Bregar, stanujoč v baraki pri klavnici. Odšel je 12. aprila t. l. in se ni več vrnil. Žena je bila našla njegov klobuk na bregu Gruberjevega kanala, iz česar bi bilo sklepati, da je Bregar ponesrečil ali izvršil samomor.

lj Policijska kronika. Več starih koles je nameraval odpeljati dne 15. t. m. kovač Mihael Poljanšek z artiljerijskega skladišča po končani dražbi starih voz, ne da bi jih plačal. Njegovo namero je zapazil kapetan Anton Šablačan in jo preprečil. — Pelerina, vredna 1000 kron, je bila ukradena Josipu Jurmanu.

d Orel v Rimskih toplicah ima v nedeljo dne 21. t. m. ob 11. uri dopolne sejo v društvenih prostorih. Bog živi! — Predsednik.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Vozniki! Pozor!
Po 10 do 30 kron se vam plača za voz smeti, šute, pepela, gramoz ali drugega materiala za zasipanje, če ga pripeljete na posestvo Cesta v mestni log št. 15. Oglasite in dogovorite se ravnatom v pisarni.

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika?

NOVI ČAS

je odvisen le od Vaše pomoči in Vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!

Delujte neumorno, da se razširi in da se po njem razširijo ideje krščanskega socializma v vsako kočo!

Tovariši!

Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

Novi čas?

Ogrska salama

Mesnega oddelka »Gospodarske zveze« v Ljubljani

je pravkar dozorela.

Izdelek je prvovrstnega okusa.

Razprodaja počenši s 15. majem

kg po Din. 64'--.

V poštnih zavitkih od 5 kg dalje.

Valuta pada, draginja raste. Kupuj domače milo ne tuje, importirano. Kupuj dobro milo, ker je isto najceneje. Kupuj

GAZELA MILO.